

Bemærkninger til lovforslaget

Almene bemærkninger

Ordningsen med menighedsrådsvalgte biskopper blev lovfæstet i 1922, og loven er siden ændret i 1950 og 1963.

I de første mange år efter lovens vedtagelse var der ved bispevalg tradition for, at grundtvigianere og missionsfolk opstillede hver sin topkandidat, hvorefter valget så stod. Den almindelige sekularisering har imidlertid med tiden også sat sit præg på de kirkelige retninger, således at en vis »afmatning« har kunnet spores. Ved bispevalg inden for de sidste 20 år har der således været opstillet flere end 2 kandidater, og det er ikke ualmindeligt at se 5–6 kandidater.

Det vil kunne medføre, at der udnævnes en biskop, der kun har 15–20 pct. af de afgivne stemmer bag sig, selv om kirkeministeren følger princippet om at udnævne den kandidat, der har fået det højeste stemmetal.

Ved at gennemføre en lovændring, der foreskriver, at der skal foretages omvalg mellem de 2 kandidater, der ved første afstemning har fået det højeste antal stemmer, hvis ingen af dem har opnået over 50 pct. af stemmerne, sikres det, at den nyvalgte biskop har en rimelig bred opbakning i det stift, hvori han er valgt. Opnår en kandidat i 1. afstemning mere end halvdelen af stemmerne, skal kirkeministeren indstille pågældende til udnævnelse.

Efter gældende lov skal kongen udnævne en kandidat til biskop, hvis han har fået over $\frac{2}{3}$ af de afgivne stemmer. Dette er imidlertid kun sket én gang siden 1923 og vil formentlig aldrig ske igen. Bestemmelsen må derfor siges at være både forældet og for restriktiv.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Da der i lovgivningen er åbnet mulighed for, at mennesker uden teologisk embedseksamen også kan blive præster i folkekirken, bør dette principielt også medføre, at alle embeder i folkekirken kan besættes af disse, også bispeembedet. Det vil være oplagt uretfærdigt og usolidarisk at desavouere ikke-teologer, som kunne ønske at kandidere ved et bispevalg.

Til § 7

Ad stk. 1. Overalt i et demokratisk samfund foregår stemmeoptælling offentligt, og der vil ved enhver optælling være mennesker, der er interesserede i at høre resultatet med det samme. Det være sig menighedsrådsmedlemmer som kandidater og presse. Derfor foreslås det, at selve optællingsproceduren henlægges til det pågældende stifts stiftsøvrighed, som i samarbejde med repræsentanter fra kirkeministeriet og tilfornordnede menighedsrådsmedlemmer forestår optællingen.

Ad stk. 2. Den nugældende ordning med $\frac{1}{3}$ af de afgivne stemmer for at være sikker på valg er uheldig og urealistisk. Med den spredning af kandidater, der har været ved de senere bispevalg, vil det være rimeligt at foreslå, at halvdelen af de afgivne stemmer er nok, for at en kandidat er valgt. Hvis ingen kandidat opnår mere end 50 pct. af stemmerne, foreslås det, at der afholdes omvalg mellem de 2 kandidater, som har fået flest stemmer ved første afstemning. Derved sikrer man sig, at der ikke udnævnes en biskop, der i uheldigste fald – ved stor stemmespredning på mange kandidater – måske kun har 20 pct. af de afgivne stemmer bag sig.

Ad stk. 3. Under indtryk af den almindelige udvikling af nærdemokratiet synes det rimeligt at henlægge bispevielser til de pågældende stifts domkirke.